

Փոքր ՇԱՄԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագրինքն է երկու Է. Կես
արծար Մեհիս կանխիկ վճարելի, քե՛ մայրաքա-
ղաքիս Է. Իւր արուարձանաց Է. քե՛ գաւառաց
համար :

Վեց Է. երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :

Հատը 40 փարայ Է, Է. կը գտնուի մասնա-
ւորապէս Պանգե-Գաբու, ջրավաճառ Է. գրավա-
ճառ Պողոս Է. Յակոբ աղայից խանութները :

Ծանուցման տողը 3 դուրոյն Է մէկ անգամի
համար : Առէլի ամսան կըլլայ առէլի անգամներու
համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ Է. Է. գիր
ուղղելի առ ՏԵՐԻՍ-ՏԵՐ 2. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պոլիս
Պալք-բազար Նաճիկէ խան վերի յարկ քիւ 16 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien Pountc
—16 Nafie-Han, Balouk-Pazar 16—
CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2246

Շ Ա. Բ Ա. Թ

1890 ՕԳՈՍՏՈՍ 18

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆԶԻ

Փառանայ Է. Վարժարանի Գլխավորը :

Հայաբնակ գիւղերէն բազմաց
մէջ վարժարան չկայ, Է. տղայք
զուրկ կը գտնուին ամենակարե-
ւոր ուսումներէ : Ս. յս տխուր Է. ցա-
ւալի վիճակը կը հաստատեն մեր
ստացած տեղեկութիւնք : Կան
գիւղեր, յորս բնակեալ մերա-
յինք կը փափաքին որպէս եկեղե-
ցի նոյնպէս Է. վարժարան ունե-
նալ Է. տղայքն անուսումն չըթա-
նել. սակայն եկեղեցւոյն Է. իւր-
եանց նիւթական վիճակն չեն նե-
րեր հոգալ վարժարանի մը պի-
տոյն : Կան գիւղեր ալ, յորս
կըթական հաստատութեան հա-
մար ըստ արժանոյն փափաք Է.
փոյթ չունին մերայինք, Հետեա-
բար Առաջնորդարանաց Է. Պատ-
րարարանի պարտ անհրաժեշտ Է.
առաւել առաւել հոգ տանի որ
երբ գիւղի մը ազգայնոց կողմանէ
քահանայացու կառավարիչի,
բաւական ուսեալ լինի քահանա-
յացուի Է. միանգամայն ժողո-
վըրդասէր Է. փոյթեանդ, որպէս
զի ո՛չ միայն ժողովրդեան կրօնա-
կան պիտոյն հոգայ, այլ Է. գիւ-
ղին մանկուոյն կըթուծեան Է.
զնաւորարակութեան համար փոյթ
տանի : Պատրարարանն ու Ս.
առաջնորդարանք մինչեւ իսկ պար-
տին ուխտիք խոստումն առնուի
քահանայացուէն թէ՛ զոյգ ընդ-
եկեղեցական պաշտամանց՝ կըր-
թական գործն ալ իւր նուիրական
պարտաւորութիւնը պիտի համա-
րի, Է. եթէ զանցառու գտնուի՝
պատասխանատուութեան պիտի
ենթարկի : Սիւս կողմանէ, Պատ-
րարարանի Է. Առաջնորդարա-
նաց պարտ Է՝ միշտ յորդոր կար-
թալ առ մերայինս որ ուսման Է.
կըթուծեան համար ամէն զոհո-
ղութիւն յանձն առնուն, Է. վար-
ժարան հաստատեն ո՛ր որ Հայք
կը բնակին :

Սիւս առթիւ Է. կը յիշեմք
վանական հաստատութիւններն,
Է. թէ բարեկարգ ունին, եթէ արժա-
նաւոր Է. խղճամիտ անձանց ձեռ-
քը գտնուին այս հաստատութիւնք,
չգտնուի վարժարանէ զուրկ Է.
ո՛չ մէկ գիւղ Հայաբնակ : Բայց
երբ պիտի բարեկարգուին վան-
քերը :

Թղթակցութիւն Փոնչի

Ուրբ. 7 Օգոստոս 1890 :
Բահի Է. բրիչի ձայնը սկսաւ լըս-
ուիլ Ուսման հայկական եկեղեց-
ւոյ գետինէն, ուր գործաւորը
քանի օրէ ի վեր սկսած են հիմեր
բանալ, Է. եկեղեցիք առ հասարակ
օրհնութիւն եղած են մարդկային
սեւեռն : Կը յուսամք թէ Ուսման
ւոց եկեղեցին յապագային անձե-
քով չպիտի յիշուի : Ե՛հարը 6200
տղար պիտի արժէ : 500 տղարն
պատրաստ կայ : մնացեալ 6700ը՝

Աստուած ողորմած Է... պիտի
հանգանակուի : Ինչ որ կարելի
չըլլայ հանգանակել, փոխ պիտի
առնուի դրամատունէ մը՝ 5 առ
100 տոկոսով : Սոյն 6200 տղարի
չէնք աւարտել վերջ՝ խորան պի-
տի չինէ ժողովուրդն : Վաւարան
պիտի զնէ : Կազմ լըյսի պէտքեր
պիտի հոգայ, Է. եկեղեցւոյն գետ-
նայարկը՝ որ ժողովրդատեղի լի-
նելու սահմանուած Է, կիսկատար
պիտի թողուի, մինչեւ որ դրամ
գտնուի աւարտելու համար զայն :
Է. որովհետեւ չենքին ճարտարա-
պետն ալ 340 տղար վարձք պի-
տի ստանալ չէնքին յատկազի-
ծը պատրաստած ըլլալուն հա-
մար, կը կարծուի թէ կըր հաշ-
ուով 7000 կամ 7500 տղար ծախս
հարկ ըլլայ եկեղեցւոյն շինու-
թեան, որուն ինչպէս ըսինք, 500
տղարն պատրաստ Է : Ընթերցո-
ղը չկարծէ թէ ուսման Հայք
յիմար են : 7500 տղար պարտ-
քով եկեղեցիի մը շինութեան
ձեռնարկել, մինչդեռ միայն 500
տղար պատրաստ դրամ ունին :
ո՛չ, յիմարութիւն չէ այդ : պա-
տասխանատուութեան կարեւորու-
թիւնն առ ոչինչ գրող յանդուգն
բաղդախնդրի մը ձեռնարկն Է այն
Մեր ճըղը վարդապետ ինչ կա-
նէ, կը հարցնէր մեզ Հայրապետ
մը քանի մը ամիս առաջ : անհ
հրապարակաւ կը պատասխանեմ
թէ քո ճըղը վարդապետ ազգին
տունը կը քակէ Սրբազան : Եկե-
ղեցին 300 անձ նստեցունելու ըն-
դարձակութիւն պիտի ունենայ,
մինչդեռ՝ տարիէ մը ի վեր, յորմէ
հետէ վարդապետ մը ունեցանք,
սովորական կիրակի օրեր 75-100
անձերէ աւելի չեն յաճախած Է.
եկեղեցի : ասի կրօնական անտար-
բերութիւն Է, թէ՛ խօսուած ճա-
պաղ քարոզներու արդիւնք :
յայտնի չէ : Իրողութիւն Է սա-
կայն թէ 500ի մօտ Հայոց մէջէն
հազիւ 50 հոգի կուզան եկեղեցի
Է. շրմեռանդութեամբ կողովեն.
միւսներ պարզաբար ժամանակ
անցունելու համար կը մոնեն անդ-
= Հետեալ տխուր տեղեկու-
թիւնը կը տրուի : Գաղաքիս ա-
տուրոց միոյն, Եւզոբայ Իւլպէկի
կրպակին մէջ Սարաճեան վարդա-
պետի Է. Սարգիս Պէտիկեան ա-
նուն անձի մէջ վէճ մը տեղի կու-
նենայ : նախապէս Սարաճեան
զվարթիս կը նախատէ թէ ո՛չ Լե-
զու, ո՛չ պատմութիւն Է ո՛չ կը-
րօնք չունին : Սարգիս Է. կը պա-
տասխանէ միւսոյն ոճով թէ Հայք
ամենին չունին ո՛չ Լեզու Է ո՛չ
պատմութիւն Է կրօնք : վէճը կը-
սաստականայ : երկու կողմանէ նա-
խատական խօսքեր կուղղուին ի-
րարու, Է. հուսկ յետոյ վարդա-
պետը խոյս կուտայ Է. կը մեկնի,
Է. Եւ երկու տարի Պուլանքի մէջ
առաջնորդութիւն ըրած եմ, ա-

տանկ Բաբայի խօսքերու ականջ
չեմ կախեր : Ըսելով : Եղբակա-
յութեան հարկ չկայ, կարծեմ :
= Գրեթէ ամեն օր Հայեր կը հաս-
նին, ուր արդէն անգործ Հայ Է.
րիտասարդներ շատ կան : Վերջին
օրեր հայ մ'ալ աւելցաւ : = Սէյ-
լըմ անուն քաղաքի (Պոսթոնի
մերձ) լրագիրներ կը գրեն թէ՛
Հապէշեան Կարապետ անձն գա-
նալով Է. զՅովհաննէս Նազաչ-
եան (առաջին՝ Սերաստացի,
երկրորդ՝ Խարբերդի) Է. գա-
տարանն 5 տղար տուգանք ա-
ռած Է Սերաստացի Կարապետ
Հապէշեանէ : Մ. Յ. Թոֆնիկեան

Մարտի 27 Յուլի 1890 :

Խաչիկ Լեւոն : Ուխտագնացութեան
վէճ գաղափարը ամեն ազգերէ
աւելի գրեթէ մերացնէն սրտե-
րու մէջ մեծ տեղ մը գրաւած Է :
Հայ ազգին միշտ սիրելի Է նուի-
րական եղած Է երթալ յուխտ Է.
յերկրպագութիւն սրբոց Է. սրբա-
ցելոց քալած, նստած, ելած, բը-
նակած Է հանգած վայրերն : Հա-
յուն մեծ փափաքն Է բիւր համ-
բոյններով իւր երեսներ քաշել այդ
սրբավայրերուն Է. ողորդ նոցա հո-
ղերն ու քարեր արտասուաց ջերմ
կաթիլներով : Է. այս ուխտագնացու-
թեան մեծ գաղափարն էր որ ծը-
նաւ կառուցանել վանքեր Է. ուխ-
տատեղիներ : որպէս ի Ս. Երուսա-
ղէմ հայ ազգի փառք Է. պար-
ծանք Սրբոց Յակոբեանց ճաշխար-
հիկ վանքն, ի Վաղարշապատ Հա-
յոց լուսամէկ Սայր արժուն Է.
Հոսիսիմեանց գերեզմանն, ի Մուշ
Է. ի Կեսարիա Մուրատատուր Ս.
Կարապետի վանքերն, ի Բալու
հայոց անմահ Հայրապետին Ս.
Մերովպայ գերեզմանն Է. այլ
բիւր բիւրոց հայահաստակաց Է.
մարտիրոսաց նուիրեալ վայրեր Է.
ուխտատեղիներ՝ զորս մեր նախ-
նիք յորդուց որդի աւանդելով
մեզ հասուցած են : Գրեթէ ամեն
հայաբնակ գաւառ կամ քաղաք
ունի իրեն համար մասնաւոր վան-
քեր Է. ուխտատեղիներ՝ որք կը
տոնուին յատուկ սահմանեալ ա-
ւուրց մէջ : Մարդուն ալ զրկուած
չէ : ունի հարաւակողմն 3-4 ժամ
հեռի Ս. Աստուածածնայ նուիր-
եալ չքնաղ վանք մը՝ որ հուշակա-
ւոր Է թէ՛ տաճարին գեղեցկա-
կերտ հնութեամբ Է թէ՛ բազմա-
թիւ արտորէիւք Է. կալուածովը :
Ունի նաեւ խաչին Լեւոն անուանեալ
ուխտատեղի մը հաշակաւոր, սա-
կայն մերացնէն անմահութ՝ բաց ի
տեղոյս բնակչաց : խաչին Լեւոն
Մարդուն հիւսիսակողմն Է ժամ
հեռի Թավշան-ճաղի շղթայից մի-
ոյն վերայ ըստ բաւական ընդար-
ձակ լեռնադաշտ մ'է : անուանի
Է անմահ Է. զով օգոյն, ջինջ ու
պաղուկ ջրովն : ճանապարհն գը-
րեթէ լեռնային Է. խիստ դժուա-

րին : Լեռանց կողերու վերայ ման-
ուածապատ միշտ գէպի զառկներ
նեղ անցքեր են, մերթ ընդ մերթ
չըլտապատեալ թաւուտ մայրեաց
պուրակօք, քաղցրահամ Է. յստակ
առուակօք՝ որք գողցես կը հար-
թեն լեռանց առապարքն Է. կը
մեղմացնեն ճանապարհի դժուա-
րութիւններն : անուանի են մանա-
ւանդ երկու դարուվերներ՝ որք
կը կոչուին Գոճա-Եօգուշ Է. Փալան-
ճէօքէն՝ որոյ ելքը խիստ դժուար
լինելով անկարելի կըլլայ կենդան-
եաց վերայ հեծնել, զի նոյն իսկ
կենդանիք մեծ նեղութիւն կը կը-
րեն մինչ որ այդ գառնիվերներէն
երկու խաչին Լեւոն՝ բաց ի ուխտա-
տեղիէ՝ փափուկ մարմններով
խիստ ընդարձակ արօտավայր մ'է,
ուր ժամանակաւ վանուց սեփհա-
կան 4000 ի չափ խաչինք Է. նա-
խիրք արածուելով մեծամեծ շա-
հեր կը մատակարարեն եղբի իւր-
եանց կաթովն ու պանիրով, բըր-
դովն ու մարթով : բայց այժմ ո՛ր
արածող հովիւ Է. ո՛ր արածող
խաչինք : = Ս. յս ուխտատեղիոյն
վերայ ճշգրիտ Է. ստորոգ պատմու-
թիւն չկայ, միայն հաւանական ա-
ւանդութիւն կայ թէ Անդրէաս
առաքեալ երբ կը վերագաւառար
մարդակերաց երկրէն (Պոնտոսի Սի-
նոպ քաղաքէն), արեգին տօթա-
կէջ ճառագայթներէն պառքեալ
կը նուարի : յայնժամ Յիսուս խաչ
ի ձեռնին մանկան կերպարանք կը
տեսնուի, ոյժ Է. խաչալոյս կուտայ
իւր աշակերտին Է. նոյն տեղէն ջուր
կը բղկնցնէ : ջուր մը՝ որ բժշկու-
թիւն կուտայ հաւատքով իրեն գի-
մուղ ամեն տեսակ հիւանդաց Է.
տիւ Է. ի նշան Տեառն մերոյ այ-
լակերպութեան ի թափոր լերին՝
խաչին Լեւոն ուխտագնացութիւ-
նը սահմանուած Է. վարդապետի
տօնին : Եւրաթ առուուտ ուխտա-
ւորաց կարաւանն յուղի կիլիսայ
զանազան ձև հազուատներով չըը-
ուած : ոմանք տրեխ յոտին քալե-
լով, ոմանք հեծեալ : աստ մին եր-
գելով, անդ միւսն խայտալով : եր-
բէք փոյթ չեն ճանապարհի դժ-
ուարութիւններն Է. ոտից յոգնու-
թիւնք : Իւրեանց միտքն ու խոր-
հուրդն Է ժամ առաջ երթալ ան-
հաւատ Է. մատուցանել իրենց սրտին
հաւաքն ու թաւաշը, իղձն ու
բաղձանքը, փափաքն ու պապա-
կը : Լուսացուի այն հրաշալի ջրով
Է. գտնել գեղ ու դարման ցաւոց
Է. Է. Է. հաւատքով : Երթալ ու
հանել քահանային ջուրին մէջ ձը-
գած խաչերն, որով կատարուած
կըլլայ իրենց խնդիր երբ առանց
միտուելու առաջին անգամ խաչ
մը հանելու ըլլան : ամեն որ կը
վրձնայ իւր ընտանեաց համար

կանգնել վրան, կամ երթ չունի՝
հիւշ. 2-3 ժամու մէջ կը չէնցնեն
այդ անմարդաբնակ վայրն : ապա
տապար ի ձեռնին կը գիմեն մեր-
ձակայ անտառներն գիշերուան
վառելիքի փայտ բերել, զորս կը
գիշերն ահագին քանակութեամբ :
անգործ մնացողք կերթան կա-
ռուցանել եկեղեցւոյ մեծ Է. ըն-
դարձակ վրանն, ուր կը կատար-
ուին եկեղեցական արարողու-
թիւնք Է. կը մատուցուի Ս. Պատա-
րադ : Աստանօր կը մնան շաբաթ
Է. կիրակի օրերն : Երկուշաբթի ա-
ռուուտ յետ Ս. Պատարադի կըս-
կըսին քակել վրաններն Է. բերաներ
կապել : կրկին կարաւան կը կազ-
մեն փութալով յառաջագոյն տա-
նիլ այն հրաշալի ջուրն իւրեանց
բարեկամաց Է. ազգականաց՝ որք
կանխաւ ընդ առաջ կընեն Է. անձ-
կանօք կըսպասեն նոցա վերագար-
ձի : Ահա այսպէս կը վերջանայ
այս նշանուոր ուխտագնացու-
թիւնն, ամէն տարի 200-250 ըն-
տանիք մասնակից գտնուելով : =
Ս. յս տարւոյ ուխտագնացութեան
առթիւ մի ցաւալի դէպք պատա-
հեցաւ : փոխանակ շաբաթի, հինգ-
շաբթի առաւուտ դացին մի ընտա-
նիք Է. 5-6 աշխոյժ երիտասարդք :
թէպէտ ի ճանապարհին հանդի-
պած են մի կանկաճեղի անձի՝ որ
լաւ զննած Է զինքեանս Է. իւր-
եանց զէնքերն, սակայն սորա՝ ա-
ռանց կրեւորութիւն տալով՝ իրենց
ճանապարհն շարունակած Է. ապա-
հով ուխտատեղին հասած են, ուր
վրան մը պատրաստելով մինչեւ ե-
րեկոյ ուրախութեամբ զուարթ
ժամանակ անցուցած են : Երեկո-
յին յետ ճաշելոյ կրակ կը վառեն,
Է. պարբերաբար պահպանութիւն
ընելու պայմանաւ, իրենցմէ մին
պահպան գնելով կը մոնեն ի
քուն : հաւանականաբար նոյն Է.
մի քանի շաբաթօրք գիշերային
մթութենէ օգտեալ՝ զինուց Է. պա-
շարի կողպուտ մ'ընելու յուսով
առանց չչուիլի կը մերձանան վրա-
նին, Է. տեսնելով որ պահպան մը
կայ, վախցնելու նպատակաւ մի
քանի դաշտին հարուած կուտան :
բայց սա գիմադրելով իւր ընկե-
րաց ձայն կուտայ : շաբաթօրք
տեսնելով որ չպիտի յաջողին իւր-
եանց բաղձանաց՝ կը փախչին Է. ի
բացուտ կարկուտի նման հրացա-
նի գնտակներ կը տեղացնեն դէպ
ի վրանն : նմադք հրացանաց պայ-
թիւնէն ընդօստ կը զարթունան, Է.
ոմանք պատճառը հասկնալու հա-
մար դուրս կը գիմեն : սոցա մին
իւր ծերունի հօր Է. մօր միակ նե-
ցուկ Է. պաշտպան Յակոբ անուամբ
քաջ երիտասարդ մը ձախ աչքէն
զարնուելով չնչապառ կիլիսայ Է.
հոգին կը վիշ : ուրիշ մը գիւշն
ժանրապէս կը վերաւորուի՝ որոյ
առողջանալը տարակուսելի Է : չա-
րագործք վերաւորելոց ձայնէն կը

փախչին։ Աւելի շատ պիտի լինէր վերաբերեալ և մեծնորհեալ թիւեր, եթէ նախագահութեամբ վերանայ քաղաքի շրջակայումս չլինէին։ Սոյն ցուցակի դէպքին դոյժը հետեւեալ օր ամբողջ քաղաք տարածուեցաւ և մեծ վիշտ պատճառեց բոլոր հասարակութեան։ Տեղւոյս փոխադարձութիւնը Ստորագրեց, որովհետեւ զարգացեալ էր, հոգեւորականօք, նոյնպէս Սիմ. Հովհ. զիւղի կառավարութիւնը՝ որոյ կրպականի խաչին լեւան հոգը, անմիջապէս այդ կողմերը գնացին չարագործաց հետքը փնտռելու, և ձերբակալեցին մի քանի կասկածաւոր անձինք։ Յոյս մեծ ունիմք թէ չորսիւ աշխուրջ որոնմանց կը ձերբակալուին չարագործը և կը կրեն իւրեանց արժանի պատիժը։ = Ծարաթ օրը սովորութեան ուրախութեամբ քահանայի գնացին և սպանեցին մարմինը ամբողջեցին վերաբերուած և մեռած տեղը։

Մ. Բարեկ. Առաքելեան

Ամառ. 31 Յուլի 1890. - Գաւառի ժողովոյ և ժողովրդեան փառաքանաց համաձայն, ազգային կեդրոնական վարչութիւնն եւրոպայի պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Եղիշէ Ե. վարդապետ Ա. լավազեան Ս. Հայրն, վիճակիս և պատրիարքական փոխանորդ կարգելով, Նորին գերապատուութիւն ամսոյս 26ին հինգշաբթի օր, երեկոյան ժամը 9 ին այս ժամանակ մեծաւ հանգիստ։ Մի շաբաթ յառաջ գաւառական վարչութիւնն աստի յեղօրիս հրաւիրակ զըկած էր հետեւեալները. Արժ. Տ. Ամասիա քահանայ Ստեփան, Գաղաքական ժողովոյ անդամներէն Յովհաննէս Է. ֆէնտի Լեւոնտիսեան, Դպրոցաւորաց ընկերութեան անդամներէն խորհրդոյ անդամներէն Յարութիւն Է. ֆէնտի Սէյէնեան։ Գաղաքէն երկու ժամ հեռավորութեամբ Ղայնար կոչուած տեղին փութացին դիմաւորել երեսփոխանական ժողովոյ անդամը, կրօնական և քաղաքական ժողովականք, քահանայից Գաւառ, թաղական խորհրդոց անդամը, Դպրոցաւորաց ընկերութեան անդամը, կեդրոնական և Դպրոցաւորաց ընկերութեանց միացեալ վարժատան ուսուցիչը, և այլ պատուարժան ազգայինք, որք մի առ մի ներկայացան Նորին սրբութեան։ Գաղաքս մտած միջոցին Հայ և Յոյն եկեղեցեաց զանգակներն հնչելով կիմայնէին Նորին գերապատուութեան ժամանակին։ Տեսնել պէտք էր Հայ ժողովրդեան ցընծութիւնն, որք ստուար բազմութեամբ խոնարհուի ճանապարհին իրենց ուրախութիւնն կը յայտնէին։ Ուղղակի Ս. Աստուածածին եկեղեցին իջնելով անդ հակիրճ բայց յոյժ իմաստալից քարոզ մը տուաւ, յորում բացատրեց թէ ո՛րք են առաջնորդի և ժողովրդեան առ միմիանս ունեցած պարտքերն։ Յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց պաշտօնական մարմնոց և առ հասարակ ամեն դասակարգի ժողովրդեան իրեն եղած ընդունելութեան համար, և ապա առաջնորդութեամբ երգեցիկ մանկանց նոյն եկեղեցւոյ առաջնորդարանը գնաց, ուր կեդրոնական և Դպրոցաւորաց ընկեր-

ութեան միացեալ վարժարանի ուսուցիչներէն Բարունակ Էֆէնտի Բարսեղեան ոտանաւոր մը կարգաց Նորին Գերապատուութեան ձօնեալ։ Նորին Սրբութիւնն շնորհակալութիւն յայտնելով օրհնեց զուսուցիչս, զուսանողս և զժողովուրդն համայն։ Գեր. Հայրն իղիշէ Ա. լավազեանի ժրպէս գործունէութիւնը մեզ հաւատալ կուտայ թէ իւր պաշտօնավարութիւնը ինչպէս եւրոպայի, նոյնպէս Ս. մասիոյ վիճակին համար կարի յոյժ օգտակար պիտի լինի, և ազգային գործերն որ շատ անկեալ վիճակի մը մատնուած են, իւր շնորհիւ բարեւոր ուղղութիւն մը պիտի ունենան։ Ի մի բան՝ Ամասիայոցս համար նոր թուական մը պիտի բացուի։ Այս է մեր հաւատք, այս է մեր փառք։ այս յուսով կը հրճուիմք, և վստահ էմք թէ մեր յոյսերն պիտի պահուին և այսու մեծապէս երախտապարտ պիտի լինիմք առ Նորին Գերապատուութիւն և առ Պատրիարքարան՝ մեզ այսպիսի հովիւ մը պարգևեալուն համար։ Արդէն Նորին Գերապատուութեան զբաղման առարկայ է կրթական խնդիրն։

Իւսքիւպ. 11 Օգոստոս 1890.

Իւսքիւպ. Եւրոպայի միացեալ գլխավորութեան հաստատեալ, կրթութեան մի լուսաւորն ապագայ քաղաքակրթութեան ու առեւտրական տեսակետներով։ Ամեն ազգի արմատաց և մարմնի արտաբերութիւնը տեղական վաճառականութեան մէջ մեծ տեղ կը գրուէ։ Ամբողջ նահանգը (Գոսովա) հանքի և անտառի մասին ևս գերազանցապէս հարուստ է. բայց տակաւին հեռի են շահահագործութիւնը, թէ և վերջերս ձեռնարկներ սկսած են։ = Տեղւոյս ժողովուրդը մեծ մասամբ մահմետական-թուրք, Ալպանացի, Պօշնաք-և պոլլար են. Յոյնք և Հըբէայք սակաւթիւ են. տեղս կը գտնուին նաև պաշտօնով և գործով 30 յափ Հայեր։ Այս առթիւ ի դէպ է յիշել թէ՛ եթէ Ուղղ. Պատրիարքարանը հոգեւոր հովիւներ զրկէ ինչպէս ի Սէլանիկ նոյնպէս և այս կողմերը, կ'արժէ որ ազգին վարկը բարձրացնելու կարող անձեր զրկուին չանայ, ապա թէ ոչ՝ հայ գաղթականութիւնը իրաւունք պիտի ունենան փառաբերել ընդունելութիւնը չընկողնանոց նկատմամբ։ = Ամսոյս վեցերորդ օրը, Ա. սարօ-Հոնգարիոյ վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեգարծին առթիւ, հիւպատոսարանին մէջ պաշտօնական ընդունելութիւնը կատարուեցան։ Գիշերն ալ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ 23 հազար չափ հրաւիրեցող, ուր ներկայ էին պաշտօնական մարմնէն՝ Վսեմ. Կուսակալ Միւշլը Ահմէտ Է. յուպ փաշա, Փ. հրամանատար Իսմայիլ փաշա, Տէֆթէրտար Զիւհտի պէյ, Մէքթուպէ Ռայիֆ պէյ, ընդհանուր գաւառապետ ձէմալ պէյ, անտառաց ընդհանուր քննիչ Կարապետ Է. ֆէնտի Գէրէստէճեան, օգն. դատաւար Իսմայիլ պէյ, և այլն։ Ս. Էւրոպական գաղթականութեան ներկայ էին երկաթուղեաց քննիչ Պ. Հոհլրաս, երկրաչափ Պ. Շիւս, սէյր, լատինական առաջնորդը և այլն։ Բաժակներ առաջարկուե-

ցան մեր Օգոստոսիւմբ. 11-է. պետի ու Աւստրիոյ վեհ. Կայսեր կենացը։ Ընդհանրապէս երեկոյթը որում ներկայ էին 150 հազար չափ հրաւիրեցող, անհրաժեշտ գաղթականութեան խնդիրն մը, տեղեկներ բազմութիւն մը, և շքեղ գիշերուած ժամ 5 ժ.։ Հիւպատոսարանը շքեղապէս զարդարուած էր և հրախաղութիւնը տեղի ունեցան։ Վերջապէս, աղիւ Պ. Հիւպատոսին կողմանէ բան մը զլացուած չէր հանդէսին վայելչութեան համար, և հանգիստ. կանք առ հասարակ սիրուն յիշատակ մը տանելով իրենց հետ մեկնեցան գոհ ու զուարթ։ = Նահանգիս Պուլլարաց առաջնորդ Գեր. Գիոնէսիոս մի քանի շաբաթէ ի վեր քաղաքս հասած է։ Յոյնք գլխին կերակրեց Պուլլարաց այս յաջողութեան վրայ։ = Տաքերը կը շարունակեն հոս՝ շուքի մէջ 30°-35° հարեւրամասնայ ջերմաչափով։ = Հոնձքերն ըստ բաւականին գոհացուցիչ են, թէ և նախորդ տարուան առատութեան չեն հաւասարիր։

Պէլէքի. 11 Օգոստոս 1890.

Իսթ. ամսոյ 22 ին, տեղւոյս Հայկական աղջկանց վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնն տեղի ունեցաւ նախագահութեամբ Արժ. փոխառաջնորդ Տ. Գաբրիէլ Հօր, ի ներկայութեան երկուսեւ պատուաւոր բազմութեան։ Աշակերտուհիք իւրեանց ուսման մէջ հայերէն լեզուաւ տուած պատասխաններով և ձեռագործութեան մէջ յաջողակութեամբ գոհ կացուցին բոլոր ունիւղիւններն և վարժարանին պատուարժան հոգաբարձութիւնն։ Գիշերութիւնը մինչ ժամը 10 տեղք, և Արժ. Հայրն քաջալերութեան յորդոր խօսելէ ետքը վարժարանին հոգաբարձութեան, աշակերտուհիներն և վարժուհիներն օրհնելով վերջ տուաւ քննութեան հանգիսին։ Նոյն ամսոյ 29ին ալ համանուն վարժարանի ուսումնարանի տղայոց վեցամեայ հարցաքննութիւնն կատարուեցաւ Արժ. փոխառաջնորդ Հօր, ժողովական տեսրց և ժողովրդոց ներկայութեամբ։ Աշակերտք վեցամեայ կարճ միջոցին բաւական մեծ քաջ մը առած ըլլալուն, և թէ՛ հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն լեզուաց և թէ՛ գիտութեանց մէջ և իրենց համարձակ և քաջ պատասխաններուն ունիւղեաց գովեստիցն արժանացան, զորս մասնաւորաբար յայտնեց Արժ. Հայրն և աշխատութեան մէջ յարաւեւութեան համար յորդորեց թէ՛ աշակերտները և թէ՛ ծնողներն։ Այս առթիւ հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը մատուցանեմ նախ վարժուհիներն, որ օրինորդներն իւրեանց մայրենի լեզուն մէջ զարգացուեցան փոյթ կը տանի. յետոյ Մեծ Ալեքսան Էֆէնտի 20 աղանի որ յօժարաւորով սիրով կաշխատի։

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Լ. ՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Հրապարակ ինչպէս լրագրոյս նախորդ և նախկին թերթերով ծանուցեալ վիճակին մէջ չը տնուիր հինգշաբթի օրէն հետէ։ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն թէ և պատրաստած էր երրորդ հրապար-

ակիրն, սակայն չգրկեց։ Նորին Սրբազնութիւնն չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը արտաքին գործեր. նախարարի խորհրդական վերջ. Յարութիւն փաշայի հետ, ըստ հրաւիրանաց Նորին Վսեմութեան, տեսակցեցին ետքը, երէկ կրօնական ու Գաղաքական ժողովներն ի խառն նիստ հրաւիրեց ի Մարքի գիւղ, և ծանոց թէ՛ ըստ կայսերական հրամանի, որ իրեն հաղորդուած է Վսեմ. Յարութիւն և Սիւրէյա փաշաներու միջոցաւ, հարկադրեալ է հրաժարական ետ առնուի երկու ամսոյ համար, և ի Մարքի գիւղ սպասել իւր հրաժարման պատճառեւ յող խնդրոց կարգադրութեան, զոր Նորին կայսերական վեհափառութիւնը խոստանալ բարեհաճած է։ Ինչպէս Ս. Պատրիարք Հայրը իւր այս յայտարարութեան իմաստով գիր մը խմբագրել տալով ստորագրեց, և որոշուեցաւ Օգոստ. Սուրբանին մատուցանել այսօր՝ եկեղեցական Համագումար ժողովը կողմանէ ծանօթ խնդրոց համար պատրաստեալ երկրորդ յիշատակագիրն հետ։

Կարնոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ե.

Վարդապետ Իւթիւճեան, ըստ առաջարկութեան խառն ժողովոյ՝ Կարնոյ անցից վերջոյց այս շաբթու առ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն, յարեւով թէ տեղւոյն կրկնային անյարմարութեան պատճառաւ իրեն անկարելի պիտի լինի վարել այդ պաշտօնը։ Այս գիրն Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ առ խառն ժողովը յղեալ լինելով՝ յատենի խառն ժողովը ընթերցաւ, սակայն ժողովը զբաղեալ լինելով պատրիարքական հրաժարականի և այլ խնդրով, չը կրցաւ անօրինութիւն մ'ընել Գեր. Իւթիւճեանի հրաժարման խնդրոյն համար։ Արդարեւ բժշկաց վերակալութեամբ հաստատեալ է թէ Կարնոյ կրկնային խոստովութիւնն ու ցրտութիւնն անյարմար է Նորին Գերապատուութեան։ Ի Կարնոյ մանեկէն մինչեւ եւքն գրեթէ ամէն օր տկար ու հիւանդ վիճակի մէջ գտնուած է։

Գեր. Տ. Գէորգ Ե. Վարդապետ Իւթիւճեան

Իմանալով որ Կարնոյ նախորդ կուսակալ Սամիհ փաշա մայրաքաղաքս հասած է, այցելեց առ Նորին Վսեմութիւնն Սամիհ փաշա փառք յայտնած էր որ Տ. Գէորգ վարդապետ Կարնոյն ի Կ. Պոլիս ուղեկցի իրեն, սակայն Նորին Գերապատուութիւնը առ հարկի տկարութեան չէր կրցած սպասել։

Ի Ռոտտոթոյ (Թէքլիմաշ)

ուր շատ կողմերէ բազմութիւն ազգայնոց համախմբեալ էր անցեալ շաբթու Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ տարեկան մեծ տօնախմբութեան առթիւ, անցեալ շաբաթ զիշեր ցաւալի խոսովութիւն մը տեղի ունեցեր է։ Տեղւոյն ոստիկանութիւնը պատուիրեր է որ սոյս տարի զբօսարանք և սրճարանք փակուին գիշերի ժամը և ինչ. այս պատուէրն դէմ առարկեր են խանութպանք թէ քննական է իրենց, և թէ իրենք մեծ յուսով կը սպասեն այս տարեկան մեծ տօնին. անտեղի եղեր է այս առարկութիւնն. ոստիկանք և զինուորք՝ ընդդիմութեան հակառակ՝ ճիշդները մարեր և խանութները

փակեր են։ Հետեւեալ օրը ընդգրկման օրէն 60 հոգի ձերբակալուեր, և ուրիշ բազմաթիւ մարդիկ ալ կը փնտռուին եղեր իբրեւ ծայրայեղք։

Կը լսեմք թէ՛ Սերաստիոյ

և Կեսարիոյ Առաջնորդք գոհուած են, և ապա տարբեր իմաստով ծանօթութիւն գրեր են ի Պատրիարքարան։ Եթէ ստոյգ է՝ թէ՛ ծանր հակասութեան մէջ կը գտնուին և թէ՛ Պատրիարքարանի չը փոթութեան տեղի կուտան յիշեալ Առաջնորդք. - Տ. Պետրոս եպիսկոպոս և Տ. Տրդատ վարդապետ Պալեան։

Կրթական պաշտօնատունը

գրած է ի Պատրիարքարան թէ՛ պարտ է վարժարանաց միջանակարաչութեան և այլ հանգիսից բանախօսութիւններն այսուհետեւ կանխաւ կրթական նախարարութեան մատուցանել առ ի վաւերացումն։

Օգոս. Սուրբանն հաճեցաւ

երրորդ աստիճանի Օսմանիէ պատուանշան ընծայել Սերաստիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս եպիսկոպոսի։

Այս տարի կայսերական

Միւլքիյէ վարժարանի շրջանն աւարտող 38 էֆէնտիներու 5ը հայ են. - Լեւոն Շահպաղ, Մագսուտ Նշան, Վահան Պէշիրեան, Յակոբ Մկրտիչ Գալփայեան և Գրիգոր Մարտի Էֆէնտիք։

Պատրիարքարանն իմանալով

որ Բաբերգի ճիկրաչէն թաղի ազգայինք մերժելով Տ. Ամբրոսիոս վարդապետի առաջնորդութիւնը, նորա տեղ իբրեւ փոխանորդ հաստատուեր են Փիլիպպոս անուն անձ մը, գրեր է առ Ամբրոսիոս վարդապետ որ շարունակէ պաշտօնը և փոյթ տանի ազգային ժողովոյ կազմակերպութեան համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լրագրական վերատեսչութիւնը բարձրագոյն հրամանաւ անորոշ ժամանակաւ դադարեցոյց Միզան անուն թուրք շաբաթաթերթին, յայտարարելով թէ յանդգնած է սովորութեան հակառակ (մուշալիւր ուսուլ) շարժիլ։

Արտաքին գործոց նախարարութեան

Մէքթուպէր Միւշլը պէյի յանձնուեցաւ օտար մամուլի գիւտին անօրինութեան պաշտօնալ։

Մայրաքաղաքս առ եւրոպական

յալակ լրագիրս հեռագրեր են թէ՛ Անգղիոյ նախարարապետ Լորա Ուիլիպի, Լոնտոնի օսմանեան զեւսպանին մէջ ծանուցագրին ի պատասխանի, ըսած է որ անգղիական զօրքն Եգիպտոսէն հանելու համար Բ. Դրան առաջարկուած օրինաւորութիւնը կընդունի և հակամէտ է անգղիական զօրաց հանման հաւանութիւն տալու։

Մանասթըրի Յունաց Մեծ

րապոյիտը բարձրագոյն հրամանաւ հրաժարեցուցուեր է պաշտօնէն։

Կայսերական կառավարու-

թիւնն ընդունեց Երուսաղիմայ Յունաց Պատրիարքին հրաժարական, իսկ չընդունեց Կ. Պոլսոյ Յունաց Պատրիարքին երկրորդ հրաժարականն, միանգամայն ծանուցանելով թէ հրաժարագրին կցեալ գրոյն մէջ նշանակեալ

խնդրոց վերայ արդէն քանիցս բա-
նակցութիւն եղած , և հոռակ ու-
րեմն լուծուած լինելով՝ աւելորդ-
է դարձեալ դրաղիւ անոնցմով :

— Աղեքսանդրիոյ Յունաց Պատ-
րիարքն ալ հրաժարեցաւ խոր ծե-
րութեան պատճառաւ :

— Սէլանիկի և Գալաթիոյ նա-
ւահանգիստները փոխադրեալ ա-
մէն տեսակ արմատիք և ալիւր մաք-
սէ ազատ պիտի լինին կայսերա-
կան հրամանաւ մինչև ցնոր տնո-
րեմնութիւն , ի նպաստ ժողովրդ-
րեան , որ մեծապէս փնտրուած է
կրօնաւորութեան և հնձոց չընդման
պատճառաւ :

— Արտաքին գործոց նախա-
րարի խորհրդական Յարութիւն
փայա երեքշաբթի պալատան դե-
ւանապետ Սիւրէյյեա փաշայի հետ
ախտեցաւ ինչ ինչ կարևոր
խնդրոց վերայ :

— Զորքորդ բանակի հրամա-
նատար Զէքի փաշա՝ որում յանձ-
նուած է քննել ասիական գա-
ւառաց ոմանց զինուորական շըր-
ջանակներն , և որ անցեալները
Մուշ գնացած էր , անտի ի Բաղէշ
ուղևորեր է , և ապա ի Վան պի-
տի երթայ :

— Բ. Դրան մէջ յանձնաժողով
մը դրուած է՝ գաւառաց բանտից
բարեկարգութեան համար :

— Զմուռնիոյ Մանիսա գաւա-
ռէ շնչահունը դատարանից օգնա-
կան Ռէշատ պէյ և հարցաքննիչ
գաւառար Նազարէթ էֆէնտի իւ-
րէ կաշառակեր՝ ամբաստանուեր
և ձերբակալուեր են :

— Խարբերդի գաւառական
թերթին մէջ հրատարակուած է
կուսակալին մէկ յայտարարու-
թիւն , և նահանգին ամեն կող-
մը զրկուած : Հրուէր կը կարգւայ
ամեն կրօնքի ժողովրդեան որ իւր-
եւ մէկ տան որդիք սիրով և միա-
բանութեամբ կենակցին միմեանց
հետ , առանց կարեւորութիւն
տալու օտար հրատարակութեանց ,
որք խռովարար անձանց կողմէ
կը յերկուրուն և այլ և այլ ստու-
թեամբ անհամաձայնութիւններ
ձգել կը ջանան ժողովրդեան մէջ :
Իր յարէթէ կայսերական բացար-
ձակ իրատէի մը համաձայն , այդ-
կարգի խռովարար անձինք խստիւ
պիտի պատժուին զինուորական ու-
ժով : Թէեւ , կըսէ , գոհութեամբ
կերելի թէ այս կողմանց ժողո-
վուրդն եղբայրական սիրով կը
կենակցի և ազատ է խռովարա-
րաց ամեն կարգի թեւադրու-
թիւններէն , սակայն այդ հրաման
կը վերաբերի ն. վեհափառու-
թեան : հետեւաբար իւրաքանչիւր
քնակիչ պարտի առանց ակնիջ
կախելու օտար հրատարակու-
թեանց , վեհ. Սուլթանի իրատէ-
ին հակառակող վարմանց մէջ չը-
գտնուիլ , ըստ որում հակառա-
կը գործողները պատասխանա-
տու պիտի մնան եւ պիտի պատ-
ժուին :

— Պալատի Բարմազագիւո-
թալի բնակիչներէն յոյն մը իւր
ստացուածոց կորստեամբ թշուա-
ռացած և յուսահատած լինելով՝
էյրիգափուրի յունական գերեզմա-
տունը գնացեր , հազուադէպ
քարերով թղթեր և հրդեհներ է
իւր կենաց վերջ տալու դիտ-
մամբ . երբ ահաւելի բոցերը շրջա-
պատեր են զինքը , զղջացեր և օգ-

նութիւն խնդրեր է . բայց ի դուր-
սէ ոք գտնուելով անդ՝ խեղճը
չարաչար ողջակիցեր է :

— Կ. Պոլիս Սուլթան-Ահմէտ
թաղին մէջ վարժարանի մը ուսու-
ցիչն ա՛յնքան անգթօրէն դանա-
կոծեր է աշակերտուհի մը , որ
խեղճը քանի մ' օր հիւանդ պառ-
կելէն ետքը մեռեր է :

— Գալթինա անուն 18 տարե-
կան յոյն սպասաւոր մը , որ Մոմ-
ճեան էֆէնտի տան մէջ կը ծա-
ռայէր , ֆէնէրպաղչէսի առջև ծա-
վը մտնելու ատեն յանկարծ մա-
րեր , և տուն տարուելէն քիչ մը
ետքը մեռեր է :

— Եօզլատի մէջ և չըլակայքն
անցեալ հինգշաբթի յորդահոս
անձրեք և կարկուտ տեղալով
և քաղաքին մեծ մասն ողողելով
փլեր են բազմաթիւ տուներ , բա-
ղանիք մը և Հայ հոռմէականաց
վարժարանը : Բաղանեաց մէջ գըտ-
նուող 40 անձինք և վարժարա-
նին մէջ 30-40 տղայք փլատակաց
ներքեւ փաշայեր մեռեր են , ինչ-
պէս նաև Գրմըզեան Յովսէփ ա.
նուն հոռմէական վարդապետ մը
և ուսուցիչ մը :

Պատուաւոր , Աստիճան , Պաշտօն և
Պարգէն . - Բերայի կառավարչի
օգնական կարգեցաւ Նիկոմիդիոյ
թաղապետ Իսմայիլ պէյ : - Սա-
նիյէ Միւթէմարիկ աստիճան՝ Սե-
րաստիոյ մարդահամարի տնօրէն
էտէմ էֆէնտի և Խարբերդի Ռե-
ժիի քննիչ Նէսիպ էֆէնտի : -
Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սե-
րաստիոյ քաղաքապետ Նուրի պէ-
յի , Խարբերդի Ռեժիի տնօրէն
Բանճիրի էֆէնտի և Այդընի նա-
հանգի կրթական քննիչ Մէնէմէ-
լի-գատէ Թահիր պէյ : - Սալի-
սէի աստիճան Սեբաստիոյ վերա-
քննիչ գաւառարանի անգամներէն
Միւթեան Յակոբ էֆէնտի , Էդի-
նէ գաւառակի գալմազամ Բա-
ղլապ պէյի , Հոռմուսի հեռագրա-
կան ու թղթակցական պաշ-
տօնեայ Աքիֆ էֆէնտի : - Երկ-
րորդ աստիճանի Մէճիտիէ պատ-
ուանչան՝ Վալիկի ընդի օսմանեան
դեսպան Մալուքէնի պէյի : -
Զորքորդ աստիճանի Մէճիտիէ՝
Սեբաստիոյ Խարբէի ժողովոյ ան-
գամներէն Նազարէթ էֆէնտի : -
Գալմազամութեան աստիճան՝
Հայտարարչայի զինուորական հի-
ւանդանոցի ուսուցիչ և հանրա-
ժանօթ ակնաբոյժ Սէֆեան Տիգ-
րան էֆէնտի : - Տէտէպաղճի
նախորդ կառավարիչ ճորճի փա-
շա Կրետէի կուսակալի խորհրդա-
կան կարգեցաւ փոխանակ Ալի
Ղալիպ պէյի , որուն յանձնուե-
ցաւ արտաքին գործոց պաշտո-
նատան դատական խառն գործոց
գիրանի տնօրինութիւնը : - Սա-
լիսէի աստիճան՝ Կեսարիոյ պան-
դըլտից հիւանդանոցի բժիշկ
Մէհմէտ Մուսիթար պէյի :

Գ Բ Ս Մ Ս Ս Ս Ս Ս	
Կ. Պոլիս 18 Օգոստոս 1890	
Օսմանեան Գոնսուլատ	20-29
Րուսիայի Երկաթուղի . Գրանդ 77-75	
Թրամուէյ	1.0. 507-
Օսմանեան լիւրան 100 դրուշէն	
Մէճիտիէ	108-4
Մէթալիք	100-30
Հինգոց	103-10
Վեցոց	103-
Րուսիայի թղթադրամ	7-57
Րուսիայի արծաթ	82-

Ռուսիոյ Բոլ	90-20
Գաղղական լիւրա	87-30
Անգղիական	10-200
Գրիսից	51-10

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Գերմանիոյ կայսրը վերա-
դարձաւ Ռուսիայէն : Երկու կայ-
սերաց և իւրեանց զինուոր նա-
խարարաց տեսակցութիւնը շատ
սիրալիկ և շքեղ եղաւ : Լրագրաց
բազումք կը հաստատեն թէ այս
տեսակցութիւնը նպաստաւոր է
խաղաղութեան անվրդով պահ-
պանութեան համար , և ուսակալն
Մուքովսկիս Վիտտուսթի լրագրի-
րը և Եթ գիտած է թէ առկա
խնդրոց խաղաղութեամբ լուծուին
անկարելի է :

— Յունաստանի մէջ Երիտասարդ-
Հէլլէն կուսակցութիւն անուամբ
նոր մարմին մը կը կազմուի առաջ-
նորդութեամբ Պ. Ռայիի , որ մե-
ծահարուստ , լեզուագէտ , գոր-
ծունեայ և հանրածանօթ անձ մ'է :
Ընդարձակ յարաբերութիւններ
ունի Անգղիոյ և Գաղղիոյ հետ :
Այս ընկերութեան նպատակը
պիտի լինի քան զամենայն խըն-
դիր նախադասել հելլենութեան
չափերն , և միացունել կուսա-
կցութիւններն , նոր և որոշ ուղ-
ղութիւն տալով ամէն հայրենա-
սիրաց :

— Լոնտոնի գաղղիական դես-
պան Պ. Վատինկիտն , որ երբե-
քան Գաղղիոյ նախարարացետ և
արտաքին գործոց նախարար ալ
եղած է և լրջաբնէ քաղաքագէտ
մը կը համարուի , - էնի գաւառի
ընդհանուր ժողովոյ բացման առ-
թիւ ատենախօսութեան մէջ յայ-
տարարէ թէ՛ էնքն համոզեալ
է որ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն եր-
կար ժամանակի համար ապահով-
եալ է , թէ միջազգային խաղա-
ղութիւնն երբեք ապահով վիճա-
կի մէջ գտնուած չէ առաւել քան
այժմ , և թէ Պալքեանեան թերա-
կըւոյն մէջ թէ և դիւրաբար
տարբեր կը գտնուին , սակայն ա-
մէն արքունիք և ամէն դեսպա-
նատունը հաստատապէս առաջա-
դրած են չհրդեհել այդ տարբերի-
նէն :

— Մարքի Սուլթանն՝ որ ա-
մենայն գործութեամբ եղած է սան-
ճահարել ապստամբ ցեղերն , յա-
ջողեր է յաղթահարել գլխաւոր
ցեղն , ազատել որդիկ նոցա ձեռ-
քէն , և գերի բռնուած 80 ապրա-
տամբ շարաշար գլխատել տուեր
է յորինակ այլոց :

— Ամբրիկացի քաջ լուղորդն՝
Տալթըն անուն , 38 տարեկան ,
որոյ կինն ու դուստրն ալ քաջ
լուղորդ են . - Մանչի ծովու գաղ-
ղական եղբէն 23 ժամ կռնակի
վերայ լողալով անգղիական հզոյն
անցեր է . սակայն ցամաք ելնե-
լուն պէս յողեւութենէն մարած
ինկած լինելով՝ տաք բազանիք
տարեր և կաղըուեր են : Լողա-
լու ատեն մի հիւթով սնունդ
առեր է և նաւակ մը միշտ ետեւէն
գտնուեր է :

— Ի Պէրլին անցեալ ամիս 54
հոգի անձնասպան եղեր են , 29 ը՝
այր , 14 ը՝ կին , 9 ը՝ նորահաս
աղջիկ , և 2 ը՝ անչափահաս տը-
ղայք . ժողովրդեան գրեթէ ա-
մէն կարգէն 1 կամ 2 կան սոցա
մէջ . երկրագոյնը՝ 86 , և կրտսե-
րագոյնն՝ 7 տարեկան :

— Ըստ նոր վիճակագրու-
թեանց՝ Ռուսիա այժմ ունի 90

միլիոն բնակիչ , Գերմանիա՝ 46 .
Աւստրիա՝ 39 . Անգղիա՝ 36 . Գաղ-
ղիա՝ 36 . Մինչդեռ 400 տարի ա-
ռաջ Գաղղիա ունէր 23 միլիոն ,
Սպանիա՝ 23 . Աւստրիա՝ 17 . Բը-
րուսիա՝ 15 . և Անգղիա՝ 12 միլի-
ոն :

— Կըսուի թէ Սերպիոյ հրա-
ժարեալ արքայն Միլան՝ պիտի ա-
մուսնանայ Կուաթէմալայի հան-
րապետութեան վախճանեալ զո-
րապետի մը մեծահարուստ այր-
ւոյն հետ , և պիտի երթայ բնակի
յիշեալ երկրին մէջ :

— Ի Մասուա Իտալացիք 9
բնիկ արար զէն ի ձեռնին ասպա-
տակութեան մէջ ձերբակալելով՝
հրացանի բռնել են :

— Անցեալ շաբթու բուռն մըրը-
րիկք ծանրապէս փնտսեցին Գաղ-
ղիոյ զանազան կողմանց : Ի Տրէօ
ահաւելի թաթառ մը իջնելով՝ 500
տուն քիչ կամ շատ փնտսուեր և
20 տուն բոլորովին փլեր են : Բը-
նակիչք երկրաշարժ կարծելով շը-
փոթեր են և այս պատճառաւ
վերաւորուեր են ոմանք : Գիւղո-
րէից մէջ ալ մեծ փնտսեցի տեղի
ունեցեր են : Զուրիցերի մէջ ալ
փոթորիկք մեծ աւեր գործեցին :
Վօ գաւառին մէջ հիմնադրուած է-
ղեր է ամբողջ գիւղ մը :

— Հոգաւոր Պ. Բասթէոնի
ալակից Տօքթօր Կրանչէ ծա-
նուցեր է Փարիզի բժշկական Ու-
կադէմիայի թէ՛ թոքախտի դէմ
պատուաստի Պէրուլթին մը փոր-
ձելու հետաւումն է :

— Հրէայք Ռուսիայէն շարու-
նակ կը գաղթեն յԱնգղիա և յՈւ-
մբրիկա :

— Բէշլայէն Օգոս . 15 թուով
կը հեռագրեն թէ՛ Թաքոյ քաղաքը
բոլորովին այրեացաւ եղաւ և
միայն 12 տուն մնացին զերծ :

— Ռուսիոյ կառավարութիւնը
1200 թնո տարողութեամբ նա-
մը նուրից Գարատաղի իշխանու-
թեան :

— Ռուսիոյ հարաւային նա-
հանգաց ոմանց ժողովուրդք դէպ
ի Սիպերիա կը գաղթեն՝ բնակու-
թեան յարմար վայրեր որոնելով :
Այլթայեան հարուստ լեռնաշղթ-
թայն մանաւանդ մեծ գաղթա-
կանութիւն մը առ ինքն կը ձգէ ,
որովհետեւ անդանօր բնակութիւնն
աւելի հեշտ է , և գաղթողք իւր-
եանց պարագայներն ևս իրենց
մօտ կը բերեն հետզհետէ : Ռու-
սիոյ կառավարութիւնն ամեն դիւ-
րութիւն կուտայ գաղթականաց՝
Սիպերիոյ պետական հողերուն
վերայ հաստատուելու համար :

— Վիճակագրէ մը կերելի թէ
այս տարի բոլոր աշխարհի ցորենի
հունձքն է 725 միլիոն հարիւրա-
ւոր :

ՍՅՈՒՆ ԵՒ ՍՅՈՒՄ

××× Մէքէն Նաբուլէնի մէջ յայտաբա-
րութիւնք . - 1842 ին երբ Նաբուլէն
Ու . բանական ողորմելի վիճակի
մէջ ետ կը քաշուէր ի Սմօրիօն 16
ժամ հեռի Վիէնայէ , սպայակոյ-
տին պետը կըսէ թէ հարկ է յայ-
տարարութիւններ հանել , քանզի
ն'չ Գաղղիա և ո'չ Եւրոպա գիտէ
բանակին վտանգաւոր դիրքն զոր
ն'չ ևս կարելի է ծածկել : Նա-
բուլէն կը հաւանի : Բուլանդակ
կորուստն ըստ կարելւոյն համա-
հարաւոր բաժնուած էր բանա-
կաց վերայ : Իօաքիմ Միւրատ՝

Նաբուլի թագաւորը կը հարցնէ
թէ ինչպէս ցուցնելու է հեծեալա-
զօրաց ահագին կորուստն՝ որ մի-
այն թղթի վրայ գոյութիւն ունի ,
կայսրը կըսկսի մտախոհ պտրտիլ
սենեկին մէջ . վերջապէս կը կանգ-
նի և կըսէ . « Այսօր սոսկալի
ցուրտ է . թո՛ղ բոլորն ալ ռառին
այս գիշեր » : Այս կերպով , կայ-
սեր հրամանաւ , հեծեալազօրն որ
արդէն Ռուսիոյ մէջ ճանքան կո-
րուսած էր՝ նոյն գիշեր ամբողջո-
վին կը սառնի : Զարմանալի է որ
հասարակութեան մեծ մասը սոյն
առասպելին հաւատացած է : Աւ-
կանատես վտանգելի անձինք պատ-
մած են թէ ինչպէս սառնամաճ եւ-
ղած են ամբողջ 30000 մարդոց
բանակ մը իւրեանց երկրաբնորով :
Այդ բանակը շարուած էր իւր թէ
թշնամւոյ մը դէմ . երբ առաւօ-
տուն ընդհանուր հրամանատարն
կերթայ աչքէ անցունել , բանա-
կը կը գտնէ կանգնած բայց սա-
ռած :

×× Սաբիթի Նաբուլէնի սկսեալ սպա-
նեք՝ որք երկու մասնաւոր սենե-
կաց մէջ կը պահուին անկողնի պա-
տերով պատասպարեալ , 20 միլիոն
անգղիական ոսկի կարծեն : Գը-
լաւոր կտորներն են Գէորգ Դ . ի
հանդիսաւոր սպասները 130 հոգ-
ւոյ համար , յորս կը գտնուի յախ-
ճապակեայ սառուցանոց մը Շամ-
բանայի գինւոյ համար ա՛յնպի-
սի մեծութեամբ , յորում երկու
մարդիկ կրնան լոգանալ , նոյնպէս
կան Նիլաքէթ թագուհւոյ ժամա-
նակէն մնացած բաներ , և Պիրմա-
նիյէ՝ Հնդկաստանէ և Զինաստանէ
բերուած շատ թանկագին ա-
նօթներ : Նշանաւորագոյն կտոր-
ներէն է Շուէտի Կարլոս Ժ . ի
սուրճի գաւաթն , և սեղանի
զարդ մը՝ Գէորգ Գ . ի ժամանա-
կէն՝ 40000 ոսկւոյ արժողու-
թեամբ . սա ունի սիրամարդի ձև
որոյ մարմինն և պոչը զուտ ոսկի
են՝ մարգարտով , յակնդով և ա-
դամանդներով զարդարեալ . նոյն-
պէս արծաթէ վագրի գլուխ մը՝
ոսկի լեզուով և թանկագին քարէ
աչքերով : Երեսուն տասնեակ պը-
նակներ Գեորգ Դ . ի ժամանակէն
որք 10000 ոսկի արժէք ունին :
Սոյն երկու դանձարան սենեկաց
պատեր զարդարուած են ամենա-
թանկագին և ճարտարաբուստ
սակաւագիւտ զէնքերով :

×× Հոմաթիյէ . - Ի Երիմ մեծ
գըսուհի Օլկայ Թէօդէրօֆայի Այ-
թոտոր կողուած ագարակին մէջ
պեղման գործողութեան ատեն
գտած են հին դարերէ մնացած
զէնքերու աւերակներ , յորս տես-
նուած են հին դարմանք և ա-
նօթներ : Գրամներէն ամենէն
թանկագինը են վրան Սապինա
Օկիւթա գրուածները : Նշանա-
ւոր են հռոմէական և Տիգրանայ
դարմանքն : Սոյն գիւտին համար
հեռագրաւ առ ի քննութիւն կոչ-
ուած է հնագիտական ժողովոյ
նախագահ :

×× Մոզա լանդը . - Անգղիոյ մէջ
վիճակագրական տեղեկութիւններ
հրատարակուած են վաճառակա-
նական և ձկնորսական նաւերով
ծովակուր եղող անձանց վերայ :
Հաշիւ եղած է թէ 10 տարուոյ
մէջ 30000 հոգի խեղդուած են :
Զահեղու ամենէն մեծ թիւը , 3542
հոգի՝ 1882 տարուոյն կը պատկա-
նի . իսկ ամենէն փոքրն՝ 2074 ,
1888 ի :

